



موانع و راهکارها برای توسعه شتر در ایران

نیاسری نسلجی، ا.

توسعه پایدار در زمینه پرورش شتر در ایران بر سه رکن اصلی: دامپرور آگاه و توانمند، شتر سالم و پر تولید و دسترسی به مرتع مناسب استوار است. در حال حاضر پرورش شتر در ایران با چالش های گوناگونی مواجه است. در گذشته بدلیل دیدگاه های ناصحیح فرهنگی، شتر جایگاه مناسبی در تولید ملی کشور پیدا نکرده بود. بطوریکه حتی در سرفصل دروس دانشگاهی نیز موضوع شتر مغفول مانده بود. ولی خشکسالی های طولانی، کمبود آبهای سطحی و زیر زمینی و به تبع آن شوری آبها و بیابانی شدن اراضی کشور، شرایط را تغییر داده و رویکردی مثبت برای پرورش و توسعه این دام مقاوم مهیا ساخته است. از دیگر عوامل رویکرد مثبت به توسعه پرورش شتر وجود محصولات ارگانیک بویژه شیر آن می باشد که بعنوان غذا - دارو در سطح جهانی مطرح می باشد. بطوریکه حتی کشورهای غربی که شتر ندارند درصدد تاسیس واحدهای پرورش شتر برآمده اند. مستندات ارائه شده توسط سازمان خواروبار جهانی نشان دهنده این واقعیت تلخ است که جمعیت شتر در ایران در حال کاهش است. بر اساس آخرین آمار این سازمان، جمعیت شتر ایران به کمتر از یکصد هزار نفر در سال ۱۳۹۵ رسیده است. بر اساس مشاهدات میدانی اینجانب، شش عامل عمده در کاهش جمعیت شتر در ایران عبارتند از: مرگ و میر حاشیها (بچه شترها)، راندمان پائین تولید مثلی، عدم برنامه ریزی برای کنترل و پیشگیری بیماریهای رایج، عدم فرهنگ سازی، فقدان نقشه راه و کشتار بی رویه. در حالیکه تمامی این عوامل را می توان با برنامه ریزی صحیح مدیریت نمود. با استفاده از تکنولوژی های تولید مثل نظیر تلقیح مصنوعی و انتقال رویان می توان راندمان تولید گوشت و شیر شتر را در کشور افزایش داد. در ایران بالغ بر ۳۵ میلیون هکتار اراضی بیابانی مناسب برای پرورش شتر وجود دارد. اگر برای هر نفر شتر ۵۰ هکتار از این اراضی در نظر گرفته شود، ایران پتانسیل پرورش هفتصد هزار نفر شتر را دارا می باشد که این تعداد قادر است حداقل ۳۰۰ تن شیر در روز و ۷۵۰۰ تن گوشت ارگانیک را در سال تولید نماید. در همین رابطه برنامه ریزی برای احیا مراتع با علوفه های شور پسند نیز باید در دستور کار قرار گیرد. بطور خلاصه، با اتخاذ سیاست های صحیح حمایتی، مدیریت مراتع، توجه عالمانه به پرورش و تولیدات شتر و کنترل و پیشگیری از بیماریهای رایج و کاهش مرگ و میر حاشیها می توان گامی موثر در افزایش جمعیت شتر کشور برداشت.

کلمات کلیدی: توسعه شتر، ایران

۱. گروه مامائی و بیماریهای تولد مثل دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران، تهران، ایران.

*نویسنده مسؤول: niasari@ut.ac.ir